

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

**Балалардың танымдық қабілетін арттыру жолдары
(3-4 жас балаларға арналған)**ЖАРИЯЛАНДЫ
20.02.2026СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/187327/>**Болысбекова Мадина Өміртайқызы**

Жетісу облысы, Қаратал ауданы, Үштөбе қаласы
«Нұр» жекеменшік балабақшасы
тәрбиешісі

Балалардың танымдық қабілеті — ойлау, есте сақтау, қабылдау, зейін және қиял сияқты психикалық процестерді дамыту арқылы қалыптасады. 3-4 жас аралығындағы балалар үшін танымдық қабілеттерді дамыту ойын мен тәжірибе арқылы тиімді жүзеге асады.

1. Ойын арқылы дамыту

Мысалдар:

Логикалық ойындар: пішіндерді сәйкестендіру, түстер мен фигураларды топтау, пазл құрастыру.

Рөлдік ойындар: дүкен ойнау, дәрігер, аспаз сияқты рөлдерді ойнау.

Құралдармен жұмыс: блоктармен немесе конструктормен үй салу.

Нәтижесі: ойлау, зейін және шығармашылық қабілеттер дамиды.

2. Сұрақ қою және зерттеу әрекеттері

Мысалдар:

Баладан «Бұл не үшін?» немесе «Мұны қалай жасауға болады?» деген сұрақтарға жауап сұрау.

Табиғатпен тәжірибе жасау: суға зат салу, өсімдіктің қалай өскенін бақылау.

Нәтижесі: зейін, логикалық ойлау, өз бетінше шешім қабылдау дамиды.

3. Шығармашылық тапсырмалар

Мысалдар:

Қарапайым сурет салу немесе аппликация жасау (жапсырмалармен, түрлі-түсті қағаздармен).

Құммен, сазбен немесе пластилинмен мүсін жасау.

Музыка немесе ырғақты қозғалыстар арқылы қимылды ойнау.

Нәтижесі: қиял, фантазия, өзін-өзі білдіру қабілеті дамиды.

4. Кітап оқу және әңгімелеу

Мысалдар:

Көрнекі суреттері бар қысқа әңгімелерді оқу.

Баладан оқылған әңгіме бойынша қысқа әңгіме немесе сурет жасауын сұрау.

Нәтижесі: сөздік қор, логикалық ойлау, елестету қабілеті дамиды.

5. Зейінді дамыту жаттығулары

Мысалдар:

«Мына заттарды тап» ойыны (топтағы заттарды ажырату).

Қарапайым тапсырмаларды кезең-кезеңімен орындау.

Музыкалық ойындар: белгілі ырғым бойынша қимыл жасау.

Нәтижесі: зейін мен назар, тәртіп пен логика дамиды.

6. Қоршаған әлеммен таныстыру

Мысалдар:

Табиғатқа экскурсиялар: жапырақтар, гүлдер, құм, тастар арқылы зерттеу.

Мектепішілік немесе аудандық көрмелерді қарау.

Қарапайым тәжірибелер: судың әртүрлі температурада қалай әрекет ететінін көру.

Нәтижесі: танымдық қызығушылық, қоршаған ортаны тану, зерттеу қабілеті дамиды.

Қорытынды

3–4 жас балалардың танымдық қабілетін арттыру — ойын, зерттеу, шығармашылық және тәжірибелік әрекеттер арқылы жүзеге асады. Тәрбиеші әр баланың жеке ерекшелігін ескере отырып, қызықты әрі жүйелі жұмыстар ұйымдастырғанда, бала

ойлау, есте сақтау, қиял және зейін сияқты қабілеттерін толық аша алады. Бұл олардың мектепке дайындалуына және өмір бойы білім алуға жол ашады.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.